

Svar på fullmäktigemotion om att bevara den subjektiva rätten till dagvård

491/05.10.00/2015, 150/00.02.00/2015

SUS 09.02.2016 § 3

Mer information:

chef för småbarnsfostran Annika Hiitola, tfn 09 5056 820
fornamn.efternamn@grankulla.fi

Regeringen beslutade i oktober 2015 om en revidering av lagen om småbarnspedagogik som ska träda i kraft 1.8.2016. Efter reformen ska varje barn ha rätt till 20 timmar dagvård i veckan. Småbarnsfostran ska ordnas på heltid om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare arbetar på heltid eller studerar, verkar som företagare eller sköter ett eget arbete som huvudsyssla. Barnet har också rätt till mer än 20 timmar dagvård i veckan, om det är nödvändigt med tanke på en förälders arbete, rehabilitering el.dyl., eller om det annars är befogat med tanke på barnets utveckling, stödbehov eller familjeförhållanden, eller annars är i barnets intresse. Om en förälder blir arbetslös, kvarstår barnets rätt till småbarnsfostran på heltid i två månader. Barnet har rätt till samma dagvårdsplats även då det sker en förändring i rätten till dagvård.

Uppskattningsvis flyttas sammanlagt 11 000 barn i hela Finland från dagvård på heltid till dagvård på deltid om rätten till småbarnsfostran begränsas.

EU har som mål att minst 95 % av alla barn över fyra år deltar i småbarnspedagogik senast 2020. Enligt kommissionen är motiveringen (17.2.2011) den att man i småbarnspedagogiken lägger grunden för barns lärande under resten av livet, deras integration i samhället, personliga utveckling och inte minst deras anställbarhet. Småbarnspedagogiken har både djupgående och långvariga effekter som inte kan nås med åtgärder som sätts in senare. Om man lägger en god grund under de tidiga barndomsåren, underlättas senare inläring och sannolikheten för att man ska fortsätta lära sig under hela livet ökar. Risken för avbrytande av skolgången minskar också, vilket leder till en jämnare utbildningsnivå. Enligt EU-kommissionen leder detta också till lägre samhällskostnader för kompetensförlust och lägre offentliga utgifter inom social- och hälsovården och även inom rättsväsendet.

I nuläget deltar ungefär 74 % av alla barn över fyra år i hela Finland i småbarnsfostran, mot EU-medeltalet på ca 92 %. I Grankulla får ca 94 % av barnen över fyra år småbarnsfostran.

Juha Pesonen och fyra andra ledamöter har 16.11 lämnat in en fullmäktigemotion, där de föreslår att den subjektiva rätten till småbarnsfostran på heltid inte ska begränsas i Grankulla (**bilaga**).

För barn över tre år i Grankulla finns det såväl grupper med två fostrare

som grupper med tre fostrare. Följande tabell visar på vilket sätt antalet barn i heltidsdagvård ökar då lagreformen träder i kraft. Då det relativa antalet barn i deltidsvård ökar i och med att barn flyttas över från heltidsdagvård, ökar det totala antalet barn i grupperna drastiskt.

vuxna	barn på heltid hösten 2015 (nuläget)	barn på heltid fr.o.m. 1.8.2016
2	14	16
3	21	24

vuxna	barn på deltid hösten 2015 (nuläget)	barn på deltid fr.o.m. 1.8.2016
2	26	26
3	39	39

Exempel: En grupp har i nuläget 3 fostrare och 21 barn över tre år i heldagsvård. Sju av barnen i gruppen övergår till deltidsvård, då de 14 barn i gruppen som fortfarande får heldagsvård enligt lagen ska ha två fostrare, medan gruppens tredje fostrare kan anvisas 13 barn i deltidsvård. Om alltså 7 barn övergår till deltidsvård, kan gruppen utökas med ytterligare 6 barn som får deltidsvård och är minst 3 år gamla. Då består gruppen av sammanlagt 27 barn.

Bland de utmaningar som reformen medför ingår följande, enligt bl.a. Mannerheims barnskyddsförbund, Centraförbundet för Barnskydd, specialpsykolog Nina Sajaniemi, universitetslektor i specialpedagogik och docent i utvecklingsneuropsykologi, samt daghemspersonalen:

- Hur ska man definiera barnets bästa i de fall där en familj som endast har rätt till deltidsvård önskar att barnet ska få heltidsvård utgående från en behovsutredning? Åtminstone tills vidare har inga riksomfattande direktiv utlovats gällande sådana fall.
- Hur ska platserna räcka till, om ett barn i deltidsvård utan förvarning får rätt till heltidsvård t.ex. på grund av att föräldern har fått jobb?
- Hur sker informationsgången då en förälder blir arbetslös? Föräldrarna har ingen plikt att meddela daghemmet om saken, och de som sköter dagvårdsfaktureringen får heller inte ge ut sådan information.
- Gruppstorleken växer, vilket leder till en flerfaldig ökning i interaktionerna, högre bullernivå och högre sjukfrekvens.
- Risk föreligger att barn som är i dagvård en del av veckan inte upplever lika stor kontinuitet och delaktighet längre.
- Barnens fysiska, psykologiska och sociala trygghet kan äventyras.
- Barnens behov av stöd ökar, t.ex. antalet barn med behov av S2-stöd ökar, och barn i behov av stöd har ingen nytta av större gruppstorlek.

- Barnen påverkas av den ekonomiska situationen, vilket märks bl.a. som rastlöshet hos fler barn än tidigare.

Lösningar i andra kommuner:

Via medierna vet vi att Helsingfors, Tammerfors och Åbo (samt Tavastehus och Valkeakoski) har beslutat att i fråga om subjektiv rätt till dagvård fortsätta att tillämpa den nuvarande lagen även då den nya lagen om småbarnspedagogik trätt i kraft.

Valkeakoski har beslutat att barns rätt till dagvård inte begränsas efter att den nya lagen trätt i kraft. Ökad gruppstorlek och begränsning av den subjektiva rätten till dagvård skulle ge Valkeakoski, som har ca 21 000 invånare, inbesparingar på uppskattningsvis 260 000–270 000 euro per år.

Vanda har beslutat att barns rätt till dagvård på heltid begränsas efter att den nya lagen trätt i kraft. I Esbo behandlas ärendet i februari 2016.

Begränsning av rätten till dagvård i Grankulla, heltid till deltid:

I oktober–november 2015 utredde chefen för småbarnsfostran hur många barn i Grankulla som i nuläget utnyttjar de kommunala dagvårdstjänsterna trots att åtminstone den ena av vårdnadshavarna av en eller annan orsak är hemma. Utredningen ger vid handen att sammanlagt 12 barn inom den finska småbarnsfostran och 14 barn på den svenska sidan kunde överföras från heltidsvård till deltidsvård i samband med lagändringen. Tre av barnen är under tre år, och dagvården för barn under tre år kräver samma resurs (i nuläget 1,75 platser) oberoende av om den är på deltid eller heltid. Om dessa barn övergår till deltidsvård leder det således endast till inkomstförluster för staden p.g.a. lägre dagvårdsavgifter, utan att antalet barn i gruppen kan ökas.

Omvandlat till personalresurs för finska småbarnsfostran kräver dessa barn som byter från heltid till deltid 1,4 fostrare i heltidsvård och 0,8 fostrare i deltidsvård. Den teoretiska inbesparingen är då 0,6 fostrare.

Omvandlat till personalresurs för svenska småbarnsfostran kräver de barn som byter från heltid till deltid 1,9 fostrare i heltidsvård och 1 fostrare i deltidsvård. Den teoretiska inbesparingen är då 0,9 fostrare.

Sammanlagt sparas teoretiskt sett 1,5 pedagoger, om de barn som av någon orsak har en förälder hemma flyttas från heltidsvård till deltidsvård. Inbesparingen skulle bli svår att omsätta i praktiken, eftersom barn har en lagstadgad rätt att fortsätta i samma daghem som tidigare trots att de övergår till deltidsvård, och antalet barn som överflyttas till deltidsvård är inte så stort på något enskilt daghem att personalbehovet skulle ändras på ett sätt som verkligen medför besparingar.

En överflyttning av barn från heltidsvård till deltidsvård i de fall där den ena föräldern av någon orsak är hemma kunde teoretiskt sett ge staden besparingar som motsvarar årslönekostnaderna för en barnskötare, d.v.s. ca 27 000–30 000 euro. Samtidigt skulle intäkterna från

dagvårdsavgifterna sjunka med upp till 32 000 euro (då man räknar enligt maximiavgiften i både hel- och deltidsvård).

Bildningsdirektören:

SUS beslutar att föreslå för stadsstyrelsen och vidare för fullmäktige att de ger ovanstående svar på den fullmäktigemotion som lämnades 16.11 av Juha Pesonen m.fl. samt föreslår att Grankulla inte tillämpar den punkt i lagen om småbarnspedagogik som träder i kraft 1.8.2016 och begränsar rätten till småbarnspedagogik på heltid för de barn som har en förälder hemma.

.....

Bildningsdirektören ändrade sitt beslutsförslag:

SUS beslutar att föreslå för stadsstyrelsen och vidare för fullmäktige att de ger ovanstående svar på den fullmäktigemotion som lämnades 16.11 av Juha Pesonen m.fl. samt föreslår att Grankulla inte tillämpar den punkt i lagen om småbarnspedagogik som träder i kraft 1.8.2016 och följaktigen inte begränsar rätten till småbarnspedagogik på heltid för de barn som har en förälder hemma.

Beslut:

Enligt det ändrade beslutsförslaget.